

blízký také lidovostí svého mluveného i psaného slova. Velmi se lišil od ostatních seniorů, milujících spíše ústraní. Brzy prorážel meze Jednoty, jež nestačily jeho rozletu, a ukazoval k jejímu misijnímu poslání v českém národě způsobem jiným než její předchozí tiší kazatelé, působící raději osobně na jednotlivce nebo nevýbojně kladným svědectvím a s vědomím, že Jednotě je uloženo být menšinou, protože výběrovou církví. Zcela jinak si vedl Augusta — ač dlužno říci, že již Tůma Přeloučský z prvních bratrských kněží dovedl ve svých spisech užít sarkasmu v obraně Jednoty útokem a ironie v kritice protivné strany. Cosi z tábořské údernosti ozývá se z jednání a spisů B. Augusty. K tomu se nám projeví církevním politikem, jenž sice neopouští bratrskou zásadu o nesměšování věcí církevních s politickými, ale usiluje o sblížení s církví podobojí jak z důvodů vnitřních, tak i pro vzájemné posílení vůči římské církvi, na jejíž moc nezapomínal.

I Augustovi — stejně jako Bavoryňskému — stalo se z Lutherova učení základním poznatkem, že evangelium dává celou *jistotu spasení*. Jako u jiných Bratrů luterské orientace, tak ani u něho se však nesetkáváme s výslovným odlišením nového učení od staršího pojetí bratrského. Jako by bezděky a samozřejmě přijímal s nimi ospravedlnění z víry za přední článek víry a přisvojil si tak základní objev reformace Lutherovy. Odmítal záslužnické pojetí skutků určitěji, než se dalo za časů Lukášových. Ale trval na bratrských základech stálým důrazem na potřebu dobrých skutků, bez nichž je víra mrtvá, takže luterství po této stránce přijímal jako pokračování a pročištění svého vlastního pojetí víry.

Z Lutherovy zvěsti přijal Augusta i nový pohled na místo křesťanova v *rodinném životě*. Jeho „Kázání o stavu manželském“ [1535] liší se od jiných bratrských projevů velice tím, že nemluví jen o povinnostech v rodině, ale i o radosti, kterou křesťan smí a má mít ze své manželky a ze svých dětí. Málokdo z Bratrů dovedl tak vřele a srdečně popsat a vděčně zhodnotit dar rodinného štěstí, i když je znal, zůstáváje jako ostatní bratrští kněží svoboděn, jen ze vzpomínky na domov a z pozorování života rodin ve svém sboru a okolí.

NEBYLO dosud dosti pověděno, jak Lutherova reformace posloužila Bratrům vůbec k novému pohledu na *postavení křesťana ve světě a v občanském povolání*. Byl to opět B. Bavoryňský [† 1535], jenž v tomto novém duchu napsal „Knihu o pravém náboženství křesťanském“, až po jeho smrti tiskem vydanou [1543]. Právě náboženství, což znamená ve staročeském užití slova především pravou bohoslužbu, jest mu „skrze víru Čtení svatého poznati, dojití, užívati i následovati Pána Boha v milosti a v pravdě jeho“. Jeví-li se zde i v rozlišování určitých stupňů zbožnosti vliv mystické literatury, je závěr velmi střízlivý. Protože Pán Bůh slouží tolikým způsobem lidem, a to všem, není právě náboženství nic jiného než pravé vydávání sebe i svých věcí k obecnému užtku podle příkladu Božího. Nemá se tedy křesťan uzavírat pro sebe po způsobu mnichů, proti nimž kniha často polemicky směřuje. Místo křesťana je uprostřed bližních; a je zřejmé, že B. Beneš tu nemíni jen život Bratra ve sboru, ale i v širší, občanské společnosti. Zde má křesťan následovat Boha milováním dobrého a nenáviděním zlého ať již plněním určitých úkolů v církvi nebo v běžném povolání. Je tu hojnost ohlasů bratrských dekretů pro jednotlivé stavy a zaměstnání. Nový je otevřený pohled k účasti křesťana na správě obce, ano i na soudu nad pachatelí zlého. Účast na řízení obce, správa poddaného lidu, není pro B. Beneše nutností, jejímž nebezpečím je lépe se vyhnout, ale naopak příležitostí k významné službě bližnímu po příkladě Božím, k službě, kterou je ovšem třeba konat s novou opravdovostí a v nové čistotě správně pochopeného úkolu. Takto pojatou funkci světské vrchnosti řadí B. Beneš co do významu hned za funkci kazatele Božího slova. Dlužno ovšem připustit, že i šlechtický původ autorův mohl mít vliv na tento ochotný příklon k povinnostem pána uprostřed poddaných.

Ale podobné tóny se v jiné souvislosti ozývají také v knížce, kterou Bratrů napsali r. 1530 pod dojmem blízkého tureckého nebezpečí, když minulého roku sultánova vojska byla dospěla až k Vídni. Bratrů chtěli svou t. zv. „tureckou knížkou“ [Zprávou a naučením křesťanům věrným], potom často přetiskovanou, podat křesťanu především zbroj duchovní; i vedou jej napřed